

STICHTING HET WANTIJ

web: hetwantij.com
mail: hetwantij@hotmail.com
tel: 06 - 361 65 537

Stichting Het Wantij
Plein 1940 - 1945 nr. 53
3313 CV Dordrecht

d.d. 18 november 2019

Aan: minister van Infrastructuur en Milieu

Onderwerp: Dringend onderzoek PFAS nodig, verzoek financiering.

Goede nieuws: er ligt een onderzoeksvoorstel en er is een consortium van deelnemende partijen

Slechte nieuws: financiering ontbreekt omdat het NWA hieraan geen prioriteit gaf.

Geachte minister van Nieuwenhuizen,

- Stichting het Wantij is een stichting voor natuur en milieu op het Eiland van Dordrecht. De Stichting is al langere tijd actief op het dossier Chemours i.v.m. de lozing en uitstoot van perfluorverbindingen, PFAS, zoals GenX en PFOA.
-Het stroomgebied van de rivier het Wantij, (waaronder het waterbassin de Grote Rug, en de haven Westergoot), loopt slechts op een tiental meters afstand langs het complex van Dupont/Chemours. Ook een groot aantal woningen langs het Wantij bevindt zich op zeer korte afstand van deze fabriek. Het Wantij bevindt zich, samen met de gemeente Sliedrecht, aan de andere zijde van het fabriekscomplex Dupont/Chemours in het epicentrum van het gebied waar de gevolgen van de uitstoot en lozing van PFAS voor mens, plant en dier maximaal voelbaar zijn.

Chemours ligt vlak naast het Natura 2000 gebied de Sliedrechtse Blesbosch. Het Wantij is van groot belang voor migratie van flora en fauna soorten van en naar de rest van de Nederlandse Delta. Het Wantij is de slagader van de Sliedrechtse Biesbosch.

De gezondheid van het ecosysteem voor grote delen van de Delta en de Sliedrechtse Biesbosch wordt bedreigd door de lozing en neerslag van deze stoffen.

- Stichting het Wantij maakt zich grote zorgen om de aanwezigheid van deze niet afbreekbare stoffen in het milieu.

Om die reden heeft de Stichting een jaar geleden contact opgenomen met de Vrije Universiteit in Amsterdam, afdeling Ecologische Wetenschappen, met het voorstel een diepgaand onderzoek te doen naar de milieu- en gezondheids- effecten van alle perfluors, waaronder genoemde Zeer Zorgwekkende Stoffen (ZZS) GenX en PFOA.

-Dit initiatief en de verdere betrokkenheid van Stichting Het Wantij heeft geleid tot het maken van een door een groot aantal partijen* (waaronder universiteiten, maar ook RIVM, RWS en SBB, expertisecentrum PFAS, zie verder onderaan de brief) ontwikkeld onderzoeksvoorstel (zie bijlage) dat werd ingediend in het kader van de Nederlandse Wetenschaps Agenda, (NWA).

De noodzaak van een diepgaand en breed onderzoek naar de werking, aanwezigheid van en omgang met deze stoffen wordt door **alle** betrokkenen als zeer dringend gevoeld.

-Er is nog maar buitengewoon weinig bekend over de eigenschappen van deze stoffen in ons milieu. Ook zijn er nog geen goede meetmethoden. Waar bijvoorbeeld eerdere generaties giftige stoffen zich binden aan vet in het lichaam zijn PFAS zeer mobiel in water en behoren tot de groep van zgn. PMOCs (highly persistent, mobil, organic chemicals).

PFAS binden zich vanwege de geladen aangehechte groep van (an)-ionen aan celmembranen en lichaamseiwitten en zorgen daardoor voor veel verstoringen van lichaamsprocessen, bijv. de hormoonhuishouding. Detectie is uiterst moeilijk, er zijn nog geen goede technieken voor beschikbaar. Bovendien bestaat er inmiddels een zeer breed scala aan perfluors, ieder met een verschillende ketenlengte van koolstof- met fluor-atomen en een andere aangehechte ionengroep. Elke verandering in samenstelling kan andere eigenschappen geven. Slechts een zeer klein aantal is onderzocht en ook daarvan blijven desondanks veel vragen bestaan voor het gedrag in het milieu en ten aanzien van onze gezondheid. Intussen zijn er wel duizenden verschillende perfluor-verbindingen in ons milieu en een groot aantal die nog volledig onbekend zijn. Ook komen er steeds meer nieuwe verbindingen bij.

-Over de gevolgen voor de gezondheid van mens en milieu valt zodoende nog steeds bitter weinig te zeggen. Normontwikkeling in verband met risico-inschatting is daarom niet of nauwelijks mogelijk.

Alle betrokkenen achten het zeer noodzakelijk te achterhalen wat de gevolgen zijn voor het milieu en de menselijke gezondheid.

Ondanks het breed gedragen dringend besef van maatschappelijke urgentie, werd het onderzoeksvoorstel onlangs door de NWA niet uitverkoren voor verdere uitwerking...

(Het NWA is van mening dat er in het onderzoeksvoorstel geen rekening gehouden wordt met directe blootstelling van mensen via consumentenproducten en het teveel gericht zou zijn op problemen t.a.v. PFAS in het milieu.

Het is al lang bekend en zeer zorgelijk dat mensen, vooral via inademing, toxische stoffen afkomstig van met PFAS behandelde producten binnenkrijgen. Bij gebrek aan een alternatief kan via bewustwording en voorlichting, (zie ons samenwerkingsverband met o.a. stichting Tegengif), getracht worden de consument keuzen te laten maken minder met deze stoffen in aanraking te komen. Maar werkelijke beëindiging aan die blootstellingsroute is pas mogelijk na het ontwikkelen van alternatieven en uitfasering van deze producten. Het voorstel om vervangende producten te ontwerpen, Save By Design, vormt daarom een belangrijk onderdeel van het onderzoeksvoorstel.

Door uitfasering van producten kunnen we die route van blootstelling op termijn tot nul terug brengen. Echter als de grond, lucht of water met deze persistente stoffen vervuild zijn kunnen we ons daar nu en in de verre toekomst niet aan onttrekken. Onderzoek juist daarnaar is daarom dringend noodzakelijk.)

-De laatste maand is het vanwege de publiciteit tot diep in alle geledingen van de maatschappij doorgedrongen dat PFAS in ons milieu een toenemend probleem zijn gaan vormen voor de economische ontwikkelingen in ons land.

Onderzoek naar PFAS is dringend noodzakelijk:

-Er moet een goede wetenschappelijke onderbouwing komen om de schadelijke effecten voor milieu en gezondheid beter in te kunnen schatten. Op die manier kan bijvoorbeeld meer verantwoord worden omgegaan met de reeds ontstane vervuiling.

-Allereerst mag het probleem niet nog groter worden dan het al is. Er is dus een radicale beëindiging van de uitstoot en lozing van PFAS noodzakelijk. De kosten voor aanpassing van het productieproces en filtering van lozing en uitstoot, zodat er geen stoffen meer vrij kunnen komen, wegen niet op tegen de enorme maatschappelijke en gezondheidskosten die deze stoffen veroorzaken.

-Het onderzoeksvoorstel bevat natuurlijk het ontwikkelen van goede methoden om deze stoffen te kunnen meten: dat is nog steeds een groot probleem.

- Onderdeel van het onderzoeksvoorstel is ook het aanzetten tot het ontwikkelen van een circulaire productie, van alternatieven voor perfluors (Safe By Design), het uitfaseren van bestaande producten en productie, aanzetten geven voor een betere regelgeving, het ontwikkelen van methodes, zo mogelijk biologisch, om grond en water te ontdoen van deze stoffen.

Ook bewustwording van de aanwezigheid en gevaar van deze stoffen in consumentenproducten en milieu sluit in belangrijke mate aan op het beoogde onderzoek. Stichting Het Wantij werkt daarom samen met Stichting Tegengif te Amsterdam en Drinkable Water van Lian Phoa: Stichting Tegengif werkt o.a. aan bewustwording van de aanwezigheid in consumentenproducten en adviseert hoe hiermee om te gaan. Lian Phoa zet zich op zeer bijzondere en bewonderingwaardige wijze o.a. in voor bewustwording over de noodzaak en waarde van schone rivieren.

Nu de noodzaak zo urgent is en zoveel partijen van universiteiten en gerenommeerde instituten tot maatschappelijke organisaties elkaar hebben gevonden in het formuleren van een gezamenlijk voorstel, klaar staan om daadwerkelijk deel te nemen aan het onderzoek en ook financieel willen bijdragen kan het niet zo zijn dat de noodzakelijk benodigde miljoenen hiervoor niet beschikbaar zouden kunnen komen.

Wij verzoeken de minister dan ook alles in het werk te stellen om zo spoedig mogelijk te bevorderen dat dit bijzonder noodzakelijke, maatschappelijk uiterst relevante onderzoek van start kan gaan door daarvoor de noodzakelijke financiële middelen ter beschikking te stellen.

Hoogachtend,
Namens het bestuur,

Ir. C. Goosen, secretaris

H. van der Ploeg, voorzitter

cc. Fracties Tweede Kamer
College B&W en raadleden Drechtsteden
Pers

**deelnemende partijen, o.a. :*

universiteiten Amsterdam (VU en UvA), van Wageningen (WU), van Delft (TUD Delft), Leiden. Hogeschool Larenstein, Deltares, WEnR, RIKILT, RIWA, Arcadis, Witteveen en Bos, TTE consultants (PFAS Expertise centrum), Rijkswaterstaat, drinkwaterbedrijf Oasen, RIVM, GGD, Staatsbosbeheer, WLN, Water Application Center (WAC), Stichting Het Wantij, Waterschap Brabantse Delta, ORVION, gemeente Dordrecht.

Bijlage: onderzoeksvoorstel aan NWA door professor Kees van Gestel (i.s.m. professor Jacob de Boer) van de Vrije Universiteit Amsterdam